

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sapientissima Dei Mvndvm Regentis Gvbernatio; Ex qua
pendent, quæ vulgò in Casv, Fortvna, Fato, Esse Pvtantvr**

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1645

§. 6. Vniuersum mundum non à fortuna, sed à divina Prouidentia regi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52314)

8 Cap. I. Quid non sit, vel sit

varijs casibus illudentem; quia nesciunt, unde sibi bona, & mala eueniant. Cum hac se compositos ad praeliandum putant; nec ullam tamen rationem reddunt, à quo, & quam ob causam; sed tantum cum Fortuna se digladiari, momentis omnibus, gloriantur. Iam quicumq; aliquos consolati sunt, ob interitum, amissionemq; charorum, Fortuna nomen acerrimis accusationibus prosciderunt: nec omnino vlla eorum disputatio de virtute est, in qua non Fortuna vexetur. M. Tullius, in sua consolatione, pugnasse se semper contra Fortunam, loquitur; eamq; à se esse superatam, cum fortiter inimicorum impetus retudisset; ne tum quidem se ab ea fractum, cum domo pulsus, patria caruit. tum autem, cum amiserit charissimam filiam, victum se à Fortuna turpiter confitetur. Cedo, inquit, & manum tollo. Quid hoc homine miserius, qui sic jaceat?

§. VI.

Vniuersam mundum, non à Fortuna, sed à diuina Providentia regi.

Erigendus est igitur, & docendus homo, quid non sit, aut quid sit Casus & Fortuna.

S. Augu-
stin. lib. 5.
super Gé.
cap. 31.

Nam, teste Augustino, omnino audiendi non sunt, qui putauerunt, sublimes quidem Mundi partes, id est, à cōfinio corpulentioris aëris huius, & supra,

& supra, diuinâ prouidentiâ gubernari: hanc
 autem imam partem terrenam & humidam,
 aërisq; huius vicinioris, qui terrarum & aqua-
 rum exhalationibus humescit, in quo venti nu-
 besq; consurgunt, Casibus potius, & fortuitis
 motibus agitari. Contra hos loquitur Psal. qui,
 cum explicasset laudem cœlestium, se etiam ad
 ista inferiora conuertit, dicens: Laudate Domi-
 num de terra, dracones, & omnes abyssi: Ignis,
 grando, nix, glacies, & spiritus tempestatis, quæ
 faciunt verbum eius. Nihil enim tam videtur
 Casibus volui, quam omnes istæ procelle ac tur-
 bulenta qualitates, quibus cœli huius inferioris,
 quod non immeritò etiam terra nomine depu-
 tatum est, facies vertitur & variatur. Sed cum
 addit: quæ faciunt verbum eius; satis ostendit,
 earum quoq; rerum ordinem diuino subditum
 imperio latere nos potius, quam vniuersitatis
 deesse nature. Quod autem ore suo Saluator di-
 cit: Vnum passerem non cadere in terram, sine
 Dei voluntate; & quod fœnum agri post paulu-
 lum mittendum in clibanum, ipse idem vestiat,
 nonne confirmat, non solum totam istam Mundi
 partem rebus mortalibus & corruptilibus de-
 putatam, verum etiam vilissimas eius, & abje-
 ctissimas particulas diuina Prouidentia regi?
 Immo vsque adeò Fortune cultus, immo

S. Augu.

Am. lib. 1.
Retract.
cap. 1.

mentio displicet D. Augustino, vt in libris Retractionum, non dubitet, suos de ea loquendi modos corrigere. *In tribus libris meis de Academicis, inquit, non mihi placet, toties me appellasse Fortunam, quamuis non aliquam Deam voluerim hoc nomine intelligi, sed fortuitum rerum euentum, vel in corporis nostri, vel in externis bonis aut malis. Vnde & illa verba sunt, que nulla religio dicere prohibet, forte, forsitan, fortasse, fortuito: quod tamen totum ad diuinam reuocandum est Prævidentiam. Hoc etiam ibi non tacui dicens: Etenim fortasse, que vulgò Fortuna nominatur, occulto quodam ordine regitur; nihilq; aliud in rebus Casum vocamus, nisi cuius ratio & causa secreta est. Nihilq; seu commodi, seu incommodi contingit, quod non conueniat & congruat vniuersò.*

§. VII.

Fortuna, pro Dea habitæ, refutatio.

Lactant.
lib. 3. c. 28.

Elegantissimè rursus & disertissimè Lactantius, *Fortuna, inquit, per se nihil est; nec sic habendum est, tanquam sit in aliquo sensu. Siquidem Fortuna est accidentium rerum subitus atq; inopinatus euentus. Verùm Philosophi, ne aliquando non errent, in re stultâ, volunt esse sapientes: qui fortune sexum mutant, eamq; non Deam, sed Deum esse dicunt. Eundem ta-*
men